

Partnerstwo z biznesem w świetle nowelizacji ustawy

Ustawa o partnerstwie publiczno-prywatnym niebawem obchodzić będzie swoje 10-lecie. To dobry moment na nowelizację jej przepisów.

Nowelizacja Ustawy z 19 grudnia 2008 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym (t.j. DzU z 2017 r. poz. 1834, dalej: ustawa o PPP) przygotowywana była w ramach grupy roboczej powołanej przy Zespole ds. PPP w Ministerstwie Inwestycji i Rozwoju. Efektem tych prac jest Ustawa z 5 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o partnerstwie publiczno-prywatnym oraz niektórych innych ustaw (DzU z 2018 r. poz. 1693, dalej: nowelizacja), która weszła w życie 19 września br. Nie ulega wątpliwości, że wprowadzone zmiany pozytywnie wpłyną na jakość procedur wyboru partnera prywatnego i zasady współpracy publiczno-prywatnej. Jakie są podstawowe zmiany, szczególnie istotne z punktu widzenia sektora publicznego?

Ocena efektywności realizacji przedsięwzięcia

Zgodnie z nowelizacją, przed wszczęciem postępowania w sprawie wyboru partnera prywatnego podmiot publiczny musi sporządzić ocenę efektywności realizacji przedsięwzięcia w ramach PPP. Celem takiej oceny jest porównanie planowanego projektu PPP do efektywności realizacji inwestycji w inny sposób, w szczególności przy wykorzystaniu wyłącznie środków publicznych. Ustawodawca nie narzuca (ani nie proponuje) przy tym metodyki wykonania oceny efektywności, pozostawiając tę kwestię do decyzji podmiotu publicznego. Nowelizacja nakazuje, aby w ramach tej oceny uwzględnione zostały w szczególności: zakładany podział zadań i ryzyk, szacowane koszty cyklu życia projektu i czas niezbędny do jego realizacji, wysokość

opłat pobieranych od użytkowników i warunki ich zmiany (o ile takie opłaty są planowane). Niewątpliwie obowiązek wykonania oceny efektywności przyczyni się do zwiększenia jakości przygotowywanych projektów PPP. W praktyce zdarzało się bowiem, że ogłaszane postępowania w sprawie wyboru partnera prywatnego często nie były przemyślane i wystarczająco przeanalizowane. Wnioski z oceny efektywności powinny zatem potwierdzić warunki oraz zasadność zastosowania PPP w danym przedsięwzięciu, przy czym korzyści z wdrożenia projektu metodą PPP nie muszą mieć wymiaru finansowego. Warto pamiętać, że PPP to przede wszystkim odpowiedni standard i jakość usług świadczonych przez partnera prywatnego na etapie eksploatacji infrastruktury. Pomimo że nowelizacja nie przewiduje sankcji nieważności postępowania PPP w przypadku niewykonania oceny efektywności realizacji przedsięwzięcia, to jednak brak takiej analizy skutkować będzie ryzykiem nierzetelnego przygotowania projektu PPP, a ponadto stanowić może problem w toku kontroli przedsięwzięcia przez uprawnione do tego organy.

Certyfikacja PPP

Nowelizacja wprowadza nieznanie wcześniej w Polsce rozwiązanie, polegające na możliwości uzyskania przez podmiot publiczny opinii ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego o planowanym projekcie PPP. Opinia obejmuje badanie poprawności i kompletności przeprowadzonych analiz poprzedzających realizację przedsięwzięcia, przyjętego modelu prawno-organizacyjnego, mechanizmów wynagradzania partnera prywatnego, w tym wysokości

opłat pobieranych od użytkowników (jeżeli są planowane) i warunków ich zmiany oraz proponowanego podziału ryzyk w projekcie PPP. Podstawę opinii stanowić będzie ocena efektywności realizacji przedsięwzięcia. Opinia jest przy tym fakultatywna, w związku z czym podmiot publiczny nie musi o nią występować. Zdaniem ustawodawcy, pozytywna opinia może wesprzeć decyzję o podjęciu realizacji projektu w formule PPP. Opinia negatywna wskazywała będzie natomiast błędy lub braki zidentyfikowane w analizach, które dostarczy podmiot publiczny. Nowelizacja przewiduje, że termin na wydanie opinii wynosi 60 dni (może on być jednak wydłużony, jeżeli ministerstwo wystąpi do podmiotu publicznego o uzupełnienie lub wyjaśnienie złożonego wniosku). Trudno przewidzieć, jak wiele podmiotów publicznych występowało będzie o certyfikację projektu PPP. Wydaje się, że wnioski o wydanie opinii powinny składać te podmioty, które nie czują się wystarczająco kompetentne do dokonania autoanalizy przeprowadzonej oceny efektywności realizacji przedsięwzięcia.

Procedura wyboru partnera prywatnego

Kluczowa zmiana, wprowadzona przez nowelizację, dotyczy podstawy prawnej wyboru partnera prywatnego. Ustawa o PPP umożliwiła obecnie w każdym przypadku wybór wykonawcy w oparciu o przepisy Ustawy z 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (t.j. DzU z 2017 r. poz. 1579, z późn. zm., dalej: ustawa P.z.p.). W praktyce oznacza to, że bez względu na planowaną lub ostatecznie uzgodnioną w toku negocjacji strukturę prawno-finanso-

wą projektu PPP do wyboru partnera prywatnego i umowy o PPP zawsze możliwe jest zastosowanie ustawy P.z.p. Na drugi plan schodzi zatem podstawa proceduralna niektórych projektów PPP, jaką stanowi Ustawa z 21 października 2016 r. o umowie koncesji na roboty budowlane lub usługi (DzU z 2016 r. poz. 1920, z późn. zm.).

Drugą istotną zmianą proceduralną jest likwidacja obligatoryjnych kryteriów oceny ofert. Funkcjonujące wcześniej kryteria obowiązkowe (podział zadań i ryzyk oraz terminy i wysokość płatności lub innych świadczeń podmiotu publicznego) stały się kryteriami fakultatywnymi. Podobnie jak ma to miejsce w przypadku ustawy P.z.p., dobór właściwych kryteriów należy teraz wyłącznie do zamawiającego. Zmianę tę również należy ocenić pozytywnie.

Wykonywanie umowy o PPP

Jedną z bolączek projektów PPP od zawsze było niedopasowanie zasad wieloletniej współpracy publiczno-prywatnej do sztywnych wymogów przepisów ustawy P.z.p. Nowelizacja przyniosła w tym względzie kilka zmian. Po pierwsze, utrzymano możliwość wyłączenia solidarnej odpowiedzialności członków konsorcjum za zobowiązania wynikające z umowy o PPP. Po drugie, ustawodawca zrezygnował z zasad ustalania zabezpieczenia należytego wykonania umowy, pozostawiając tę kwestię decyzji zamawiającego. Wprowadzono również postulowaną od dawna możliwość zawarcia umowy o PPP przez spółkę celową partnera prywatnego, którego oferta została uznana za najkorzystniejszą. O możliwości takiej decydował będzie wyłącznie podmiot publiczny.

Interesującym rozwiązaniem jest możliwość wyłączenia odpowiedzialności podmiotu publicznego za wynagrodzenie należne podwykonawcom partnera prywatnego. Nawet jeżeli to podmiot publiczny formalnie jest inwestorem w rozumieniu przepisów Prawa budowlanego, może ona podjąć decyzję, że za wynagrodzenie należne podwykonawcy odpowiada wyłącznie partner prywatny. W przypadku, gdy

umowę o PPP zawrze spółka celowa partnera prywatnego, a egzekucja z majątku takiej spółki okaże się nieskuteczna, wówczas podwykonawca może prowadzić egzekucję z majątku partnera prywatnego. W ten sposób ustawodawca wyszedł naprzeciw logice projektów PPP, zgodnie z którą wynagrodzenie partnera prywatnego zależy od faktycznej dostępności infrastruktury (lub popytu na usługi świadczone przez partnera prywatnego).

Nowelizacja wprowadza nieznaną wcześniej w Polsce rozwiązanie, polegające na możliwości uzyskania przez podmiot publiczny opinii ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego o planowanym projekcie PPP.

W ramach nowelizacji usankcjonowano także praktykę zawierania tzw. umów bezpośrednich z instytucjami finansującymi przedsięwzięcia PPP, dzięki czemu nie ma już wątpliwości, czy podmiot publiczny może zawrzeć umowę z bankiem finansującym partnera prywatnego. Nowelizacja wprost przewiduje procedurę step-in rights, dotyczącą przeniesienia na bank obowiązków i praw partnera prywatnego w przypadku poważnego zagrożenia realizacji przedsięwzięcia. Umowa bezpośrednia nie może zawierać jednak postanowień sprzecznych z umową o PPP.

Rola ministra inwestycji i rozwoju

Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego (obecnie: minister inwestycji i rozwoju), jako organ właściwy w sprawach PPP, dzięki nowelizacji zyskał nowe zadania i uprawnienia. Przede wszystkim jest on odpowiedzialny za wydawanie opinii o zasadności realizacji projektów PPP, upowszechnianie i promowanie dobrych praktyk PPP, upowszechnianie wzorców umów o PPP, prowadzenie bazy projektów PPP, wsparcie merytoryczne podmiotów publicznych oraz dokonywanie analiz i ocen funkcjonowania PPP w Polsce. Dane te zamieszczane są stronie internetowej www.ppp.gov.pl. Wyko-

nywanie tych zadań przez ministra inwestycji i rozwoju wiąże się także z dodatkowymi obowiązkami podmiotów publicznych, które muszą przekazywać temu organowi szczegółowe informacje dotyczące wszczynanych postępowań PPP i zawieranych umów o PPP. Minister inwestycji i rozwoju może także w każdym czasie zwrócić się do podmiotu publicznego z żądaniem udzielenia dodatkowych informacji związanych z wykonywaniem umowy o PPP.

Wstępne wnioski

Ogólna ocena nowelizacji musi być pozytywna. Ustawodawca uwzględnił bowiem znaczną część postulatów wysuwanych przez praktyków rynku PPP – ekspertów, partnerów prywatnych i instytucje finansujące. Niewątpliwie uchwalone zmiany do ustawy o PPP zaowocują lepszą jakością projektów PPP, usprawnią procedury wyboru partnera prywatnego i ułatwią współpracę publiczno-prywatną na etapie realizacji przedsięwzięć. Należy jednak z dystansem podejść do wyrażanego oczekiwania, że nowelizacja istotnie wpłynie na zwiększenie liczby projektów PPP realizowanych w Polsce. To nie od jakości regulacji ustawy o PPP zależy obecnie zainteresowanie sektora publicznego tą formą realizacji i finansowania zadań publicznych. Na rozwój PPP wpływają przede wszystkim czynniki gospodarcze i polityczne, a także dostępność alternatywnych źródeł finansowania inwestycji komunalnych, zasady zadłużania się jednostek samorządu terytorialnego, wreszcie – otwartość sektora publicznego na tę wciąż niedocenioną formę współpracy z biznesem.

dr Rafał Cieślak

radca prawny

Kancelaria Doradztwa Gospodarczego

Cieślak & Kordasiewicz Sp. j.